

# КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу  
Кафедра німецької філології

## СИЛАБУС

**«Усний переклад (послідовний і синхронний)»**  
(назва навчальної дисципліни)

для студентів

**галузь знань** **03 Гуманітарні науки**  
(шифр і назва)

**спеціальність** **035 Філологія**  
(шифр і назва)

**спеціалізація** **035.043 Філологія. Германські мови і літератури**  
(переклад включно) – перша – німецька  
(назва)

**освітній рівень** **другий (магістерський) рівень**  
(бакалавр, магістр)

**освітня програма** **Сучасні філологічні студії (німецька мова і друга іноземна мова): лінгвістика та перекладознавство**  
(назва)

**статус дисципліни** **вибіркова**

Форма навчання **денна**  
Навчальний рік **2022 -2023**  
Семестр **II**  
Кількість кредитів ЄКТС **3**  
Мова навчання **німецька**  
Форма підсумкового контролю **залік**

КИЇВ – 2022

**1. Анотація навчальної дисципліни:** курс за вибором «Усний переклад (послідовний та синхронний)» створений для професійної підготовки фахівців з перекладу вищої кваліфікації, які є обізнаними у міжкультурних комунікаціях, засобах і методах усного послідовного та синхронного перекладу, здійсненні своєї професійної діяльності в умовах особливих та підвищених вимог до рівня професійності перекладача. Навчальна дисципліна сприяє розумінню важливості адекватної передачі інформації в сучасному міжкультурному просторі іншомовній цільовій аудиторії; вивченню різних комунікаційних моделей, соціокультурних і правових умов обміну інформацією в рамках заходів, що передбачають усний послідовний та синхронний переклад. Зміст навчальної дисципліни розкривається у двох змістових модулях. В **Модулі 1** розглядаються теоретичні засади усного перекладу. В **Модулі 2 подаються основні техніки усного послідовного та синхронного перекладів, аналізуються лексичні та граматичні труднощі при перекладі**, з'ясовуються особливості перекладу дискурсу на суспільно-політичну тематику. Важливе місце в курсі відводиться набуттю практичних навичок у професійно визначальних ситуаціях освітньої діяльності викладача закладу вищої освіти, здатності інтегрувати знання для реалізації усної комунікації іноземними мовами та умінню застосовувати одержані знання при вирішенні професійних задач, при розробці проектів мовної комунікації, міжособистісних взаємин та культурно-мовленнєвих філологічних проблем.

**2. Загальний обсяг** (відповідно до робочого навчального плану) **3 кредитів ЄКТС;**

**90 год.**, у тому числі:

лекції – **10 год.**

семінарські заняття – не передбачено.

практичні заняття – **20 год.**

консультації – не передбачено.

самостійна робота – **60 год.**

### **3. Мета вивчення навчальної дисципліни**

Метою вивчення дисципліни «Усний переклад (послідовний та синхронний)» є підготовка усних перекладачів, які володіють навичками професійного послідовного та синхронного перекладу; ознайомлення студентів з принципами й методологією перекладу, що здійснюється під час комунікаційного заходу безпосередньо цільовій аудиторії; засвоєння жанрово-стилістичних особливостей різних типів усної комунікації та специфіки перекладу і адаптації промов за різною тематикою; на прикладі існуючого досвіду демонстрація студентам важливості адаптації та локалізації інформації, що передається під час усної комунікації відповідно до ментальності, соціокультурних та правових норм цільової аудиторії. Вивчення даної дисципліни передбачає формування у студентів фахової перекладацької та професійно-орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції.

### **4. Перелік тем практичних занять**

| <b>Модуль 1</b> |                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1</b>        | Переклад як засіб міжмовної та міжкультурної комунікації. Усний переклад як засіб міжкультурного спілкування. Сфери використання двостороннього перекладу. Розуміння контексту при перекладі. Особливі навички, необхідні для професійного перекладу. |
| <b>2</b>        | Професійний етикет та імідж перекладача. Вербальна та невербальна поведінка перекладача. Самопідготовка та самовдосконалення перекладача. Професійна етика та моральний код перекладача. Основні правила перекладацької етики.                        |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>3</b>        | Особливості менталітету різних культур. Врахування менталітету різних культур при перекладі. Прагматична адаптація текстів з урахуванням лінгвістичних та соціокультурних факторів. Особливості перекладу власних та культурно-маркованих термінів.                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>4</b>        | Сприйняття та розуміння повідомлень під час перекладу. Трансформації – суть професії перекладача. «Внутрішня мова» перекладача. Розуміння змісту висловлювання при перекладі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>5</b>        | Види двостороннього перекладу: абзацно-фразовий, неофіційний двосторонній переклад без запису, з записом, переклад монологічного виступу під запис, переклад з листа, за допомогою диктофона.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>6</b>        | Передперекладацький аналіз. Аналіз тексту за основними параметрами: автор тексту, цільова аудиторія, тип тексту, мета перекладу, функціонально-стильові особливості тексту, орієнтири перекладу, перекладацькі стратегії, домінанти перекладу. Проблема адекватності та еквівалентності                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Модуль 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>7</b>        | Основи перекладацького скоропису. Система підготовки записів у перекладі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>8</b>        | «Пропуски» у сприйнятті усного дискурсу та «заповнення їх» при перекладі. Фонологічні пропуски. Лексичні пропуски. Граматичні пропуски. Пропуск незначного окремого слова, головним чином, епітета. Пропуск більш важливих та крупних одиниць, пов'язаний з нерозумінням перекладачем частини тексту. Пропуск частини тексту, пов'язаний з перебудовою структури тексту при перекладі. Пропуск значущої частини тексту, пов'язаний з відставанням перекладу від мовлення мовця. Шляхи заповнення пропусків при перекладі |
| <b>9</b>        | Базові поняття та принципи синхронного перекладу. Поняття синхронного перекладу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>10</b>       | Різниця між професійним синхронним перекладом та іншими типами перекладів. Основні вимоги до професійного синхронного перекладу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>11</b>       | Лексичні аспекти перекладу. Поняття домінанти значення. Шляхи перекладу термінологічних слів. Шляхи перекладу сталих фраз та фразеологізмів. Переклад числівників, власних імен, культурно-маркованих одиниць, аббревіатури, акронімів, і т.д.                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>12</b>       | Граматичні труднощі при перекладі. Граматичні труднощі при розумінні усних текстів. Особливості перекладу артиклів. Особливості перекладу часових форм дієслова. Особливості перекладу питальних та стверджувальних конструкцій. Розуміння внутрішньої синтаксичної структури. Порядок слів. Синтаксичні трансформації при перекладі.                                                                                                                                                                                    |
| <b>13</b>       | Основні засоби та техніка синхронного перекладу в умовах ускладненого багатомовного спілкування.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>14</b>       | Синхронний переклад в умовах ускладненого двомовного спілкування. Переклад в умовах одномовного спілкування.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>15</b>       | Особливості перекладу дискурсу на суспільно-політичну тематику. Особливості перекладу офіційної бесіди, інтерв'ю. Особливості перекладу виступу на прес-конференції, симпозіумі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>16</b>       | Типові помилки під час усного перекладу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>17</b>       | <b>МКР</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

## 5. Система оцінювання курсу

### Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на практичному занятті)

|                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------|------------|
| Активна участь у роботі на занятті як індивідуально, так і в групі, | «відмінно» |
|---------------------------------------------------------------------|------------|

|                                                                                                                                                                                                                  |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту практичного заняття, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання. |                |
| Участь у роботі на занятті як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.                                     | «добре»        |
| Пасивна участь у роботі на занятті переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.                            | «задовільно»   |
| Пасивна участь у роботі на занятті, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання                                                                                      | «незадовільно» |
| Неявка на практичні заняття                                                                                                                                                                                      | «0»            |

### Критерії оцінювання самостійної роботи студента

|              |                                                                                                                                                             |
|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| незадовільно | Студент вірно виконує лише частину завдань, кількість яких не досягає 60% від загального обсягу, при виконанні інших припускає грубі помилки або не виконує |
| задовільно   | Студент вірно виконує від 60% (до 75 % загального обсягу завдань, при виконанні інших припускає грубі помилки або не виконує                                |
| добре        | Студент вірно виконує від 75% до 85 % загального обсягу завдань, при виконанні інших припускає грубі помилки або не виконує                                 |
| відмінно     | Студент вірно виконує від 90% до 100 %                                                                                                                      |

### Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

|                                                                                                                  |                |          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------|
| Повна і правильна відповідь на теоретичне запитання та виконані на 90% практичні завдання                        | «відмінно»     | 20 балів |
| Правильна відповідь на теоретичне запитання з несуттєвими помилками та виконані на 75% обидва практичні завдання | «добре»        | 16 балів |
| Достатня відповідь на теоретичне запитання з 2-3 помилками та виконані на 60% практичні завдання                 | «задовільно»   | 12 балів |
| Поверхнева відповідь на теоретичне запитання та виконані менш ніж на 60% практичні завдання                      | «незадовільно» | 8 балів  |
| Неявка на МКР                                                                                                    |                | 0 балів  |

### Критерії оцінювання відповіді студента на заліку

| Оцінка       | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| «зараховано» | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь;</li> <li>- ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки;</li> </ul> |

|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                | - ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.                                     |
| «незараховано» | виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. |

## 6. Рекомендовані джерела:

### Основна література:

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. -Вінниця. «Нова Книга», 2001 - 448 с.
2. Синегуб С.В. Методологічні засади перекладацького аналізу тексту (Methodologische Ansätze der Übersetzungsrelevanten Textanalyse): Навч. Посібник. – К.: Вид.центр КНЛУ, 2013. – 151 с.
3. Синегуб С. В. Метод реферативного перекладу вихідного тексту. – Навч. Посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 151 с.
20. Синегуб С. В. Доперекладацький аналіз ТО – засіб досягнення адекватності перекладу. – Навч. Посібник. – К.: Вид.центр КНЛУ, 2013. – 151 с.
4. Навчальний посібник з курсу «Вступ до усного перекладу»/Укладачі С.В.Новоселецька, О.А.Пелипенко – Острог, 2007 – 193 с.
5. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису. Навчальний посібник./ За ред.. Л.М.Черноватого та В.І.Карабана. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 152 с.
6. Hönig, Hans G. Konstruktives Übersetzen Hans G. Hönig. – [2., durchges. Aufl.]. – Tübingen : Stauffenburg, 1997. – 195 S.
7. Andres, D. Konsekutivdolmetschen und Notation. – Frankfurt am Main : Peter Lang GmbH, 2002. – 261 S.
8. Best, J., Kalina, S. Übersetzen und Dolmetschen. – Tübingen : A.Francke Verlag, 2002. – 342 S.
9. Koller, W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft / Werner Koller. – [7., aktual. Aufl.]. – Wiebelsheim : Quelle und Meyer, 2004. – 343 S.
10. Pöschhacker, F. Dolmetschen. Konzeptuelle Grundlagen und deskriptive Untersuchungen. – Tübingen : Stauffenburg Verlag, 2007. – 336 S.
11. Stähle, J. Vom Übersetzen zum Simultandolmetschen. – Stuttgart : Franz Steiner Verlag, 2009. – 415 S.

### Додаткова література:

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень / О.М. Білоус. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с.

2. **Кияк Т.Р., Наumenко А.М., Огуй О.Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова) :** Підручник / Тарас Романович Кияк, Олександр Дмитрович Огуй, Анатолій Максимович Наumenко. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 592 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник для студентів. – Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.
4. Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). – К.: Ленвіт, 2007. – 416 с.
5. Albrecht, J. Übersetzung und Linguistik / Jörn Albrecht. – Tübingen : Gunter Narr Verlag, 2005. – 313 S.
6. Nord, Ch. Fertigkeit Übersetzen. Fernstudieneinheit 39 / Christiane Nord. – München : Goethe-Institut, 1999. – 153 S.